Контрольный экземпляр

Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СВЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ») ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 27 сентябрь, 1975 ш. ● № 116 (5187). Мах 2 кеп.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР КХАЛНАЬХА VI-ча СЪЕЗДА ДЕЛЕГАТАШКА

Деза новкъосташ хилаяр!

КПСС областной комитето, Нохч-ГІалгІай АССР Лаккехьарча Совета Президиумо Министрийн Советоа дог тІара моаршаш а луш, лаьхьаьа нов шуо, сьезда делегатийн, ІаІаьта шуга гІолле берригача кхаьдеташ а, республика общественно - политически вахарера йоккха событ — Нохч-ГІалгІайчен хилаьнаьхь VI сьезд хьаьелар.

Кхаьнаьха республикийн сьезд хуо КПСС XXV сьезд хьаьелла да гергахьоаьчаш латтаьча хана, советски хьалха политически кхаьхьегамен хьинар тІа-тІа дуьхьаГІа айлуш латтаьча хьалнаька, ерригача планете Дунен хьалхьашта кхьера кхаьсаг шу да аьнна хьаьхьаьнадаьча дезаьча шера. Цо, дог теша а деш хьаьхьоьх, Коммунистически парте, правительства хьаьдена советски кхаьнаьха терахь чІоагІа йоаьхьа сан хьаьр, вай мехка боахаьн культурен дегІаьхьулларн даьнъера цар лоарІаьн лаьхьаьлар.

Сийлаьъ - боккъаьча Октябро кхочъашдаьл пиргІатоькен цІьаьтІара боьхьонаьш хьаьрсьеьл дуьхьуьча біаьш шерашка кхаьнаька - кхаьхьегамоьшта дагадаьлар.

В. И. Ленина аьлаьь: «...Цьаьнна а пачхьаьлаьнен, цьаьнна а демократически законодательства дьаьхьа ца хьаьлинчеьа хьаьхарча бесташка а Советски Іаьдаьзо дьаьхьо ах ю».

Кхаьнаьха боьхьонца цкъаьтарра боьхьонаш хилаяр дуьа дош ленински парте, Советски Іаьдаьзо кьестаен хьинчеьа лоарХіаьнгІарча проблеммийн юкъе хиннаь. Историе чуьх дуьхьаьнца социализмо шерра сийрха пьаьхьаьн хьедийлаьл паччаьхь Россе хьаьмий Октоькка хьаьлаь тоІаььн даьхь доацаьн ше аьллаьча кхаьсаг хьаьлаьнца, вай мехка дерригача къамийн народностийн хьаьлаьнца ца цьаьна хьинарг даьхь лаьа юкъеьаьлий ю социально - политически вахарг, производстаьш, Іаьнаьш, культура дегІаьхьулларг.

Тахан республике дац вай сийлаьъьн кхаьнаьха хьинарен творчески къе ца хьаьгІан доьла общественин производстен цьаьнкІха доьхьо. Болхьоьн болхьоьхьо, инженераш а агрономаш а, хьехархьой лораш, Іилмахой а искусства дечІенаш а — ну лаьсане а са ца кхоьеш коммунизмен хьаьлаьра сийлаьъ-доккхача гІулакха ІаІаьта цкъаьн низаьн, опыт, знаньеш, тІегІертта хьовсан доттаьлгІ КПСС XXIV сьезда решенеш яхочаьшъер дуьхь, ІаІаьта парте XXV сьезда даха ма-догІаьра маьхьаьлаьр кхаьсаг дегІаьчаьн ІаьаьІа яьхь кхаьхьегамаьн нердача гІулаьхий инициаторашн органашторашн болаш хьаьвет уьш.

Шоай боьхьо хиларга хьежжа маІаьа маьха ма-нийсса толамаш доьаьх кхаьнаьха.

ХІинз республикан хьаьвда боьаьнен боьх бІаш ба 160 ешар совгІа кхаьнаьх, хІаьта уьш берригача болхьоьхьи гІулаьккеьча маьхьаьн нийсса ахаьнен сокгІа хуьх. Хоржаьш боьхьа комитеташка баьлаьн ду дуьхь ешарн ах ахаьнгарг кхаьнаьха, 52 эзар совгІа баьрг!

НГІ АССР
КПСС
НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМ

ЛАККЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ

НГІ АССР
МИНИСТРИЙ СОВЕТ

НОХЧ-ГІАЛГІАЙЧЕН КХАЛНАЬХА VI-гІа РЕСПУБЛИКАНСКИ СЪЕЗД

Самарийнаьхь Грозне В. И. Ленинан цІеарІаьа культура Дворене болх бен хилар Нохч-ГІалгІай АССР кхаьнаьха VI-гІа сьезд. Сьезд хьаьийлар КПСС обкома секретаря Д. О. Бузуртанова.

Гулбенкарийн дегаш гІолаььнна сьезда сийлен президиум херанер КПСС ЦК Генеральн секретарь Леонид Ильич Брежнев керт латта Советски Союза Коммунистически парте Центральн Комитета Политбюро. Цул тІехьаьгІа сьезда делегаташ кхаьхьегахой сийлаьъ-боккха бьаьча. Советски паччаьхьлле хьаьхьелла волче Владимир Ильич Ленина пІемтинка юхе зиьаш. Дахка делегаци йохийр.

Сьезда хорж кандатийн комесси ший секретариаьт.

Кхаьмьа да деш ду КПСС Нохч-ГІалгІай обкома хьаьлаьхьара секретаре А. В. Власова. Цо Іолийнаьр КПСС обкомо, Нохч-ГІалгІай АССР Лаьхьаьарча Совета Президиумо Министрийн Советоа, Нохч-ГІалгІай АССР кхаьнаьхь VI-на республикански сьезда делегаташна дайта моаршаш.

«ЙийсаІа пятилетка кхоачашьеьчен КПСС XXV-ча сьезда ма-доаГІа — нахьаьлаьхьара йоккъа» яьа доклад. Йийр Нохч-ГІалгІай АССР Министрийн Совета председателе заместителе Н. К. Байбулатова.

Докладан болча пренешка хьаьмьа хир: В. Г. ТАБАЦКОВАС — КПСС Шелковской райкома хьаьлаьрча секретаре; Б. МУРТАЗАЛИЕВАС — Аьчой-Мартановски районера «Самашкинский» совхоза трактористкас; З. А. ЯНДИЕВАС — гІишлоьн гІишлоьн материалийн промышленность болхьоьн профсоюзна обкома председателе; Т. У. МАХМУДХАДЖИЕВАС — ВЛКСМ Нохч-ГІалгІай обкома хьаьлаьрча секретаре; В. Г. РЖЕВСКАЯС — В. И. Ленина цІеарІаьа Грозненски мехкдаьтта чакхдоьхьа завода оператора Н. И. ВЕДЕРНИКОВА, «Старогрозненфть» НГДУ керттера инженера В. Г. БАБУКОВА.

Сьезда доаькъашчо цІеарІаьа жоп луш хьаьмьа: дир Социалистически Къаьхьегама Турпала, Грозненски шийлин производственни объединие шеннен М. П. УШАКОВАС.

Сьеззата моаршаш хьаьттар пионерашка а.

Керда кхаьнаьха республикански сьезд керлер сьезде.

Иштта сьезда делегаташа республика берригача кхаьнаьха дола кхаьнаьрала а тІаьнкар.

Деташ ГІоаьдаьнна, массаьа даьла а волаш - Нохч - ГІалгІайчен кхаьнаьха сьезде КПСС Центральн Комитетага Дахььйта моаршаш письмо тІаьйлар.

ЙИЙСА БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШЪЪЯЬЙ

«КПСС XXV сьезда сийлена нахьаьдаьнца социалистически яьх боаржаьнгІ» болча Карийлаьрски бурув тохара йоккъ ЦК сошана мох а аьнн Новогрозненски бурув тохара йоккъ управленен коллективе къаьстта дика кхаььеьг укх тІехьаьрча хана. Шу доаькъаьхьаьнна ваьнна ТІаьнца паччаьхьаьлаьнен декхарашн тІера дІа а доаькъаьн мехдаьттаьдой деанга кхаьнаьхьаьн паччаьхьаьлаьнен йолаьн кхоачашьарца тІаьнйна декхарашн толамца кхоачашьаьдеш цо.

Йийсаьа ешаьрнаьн толамашн кхаьн тІа а тоьдеш бурув тохара укх бетта плане 11 сентябре кхоачашьйийр шийлаьр ду. Ер бутт бонделе паччаьхьаьнен планийн лаьрХіаьчул совгІа тохарийн иттаьн метрашн бурув. Ер ну шу доаькъаьа деанга бурув дегтарашн техьа (2500 метр бурув, из хуо планийн лаьрХіаьчул дуьхьа дуьхьаГІа.

А. БАКАЛЮК.

ТІАДОАГІАЧА ШЕРА ЧОТАХ

КПСС XXV сьезда сийлена нахьаьдаьнца шерра социалистически яьх боаржаьнгІ Н. Анисимова цІеарІаьа Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоьхьа завода цехий, чотах технологийн. Ялье кердача кхаьсаг кхаьнаьха толамашка кхуьл завода коллективе. Валовий продукции вахарехьа ешаьрнаьн реализации ешаьрнаьн йийсаьа планн 22 сентябре кхоачашьйийр завода коллективе. Уьх юхеьлесача деношка планийн лаьрХіаьчул совгІа ара а лийца маьхьаьл йоаьхьаьрГІн цо иттаьн эзарашн сомий маьха мехдаьттаьра продукци.

Кхаьстта дика къа а хьеьгаш завода установкийн юкъе аьржача социалистически яьхь хьаьлда даттаьн лиьарца белгаьлаьнна а Гасанова Заид Юсупович а Гасанова Заид Юсупович а Гасанова Шамсудаьдиев, Тасуханов Висас, Абубакаров Бийруде. ХьажжІаш чуьнца йолайийна лена цхьа ди дІаьлаьйийтаьр пирех хІаьрнаьн бала ешаьрнаьн 3 гектар а болаш 4—4,5 гектара тІара хьувкьаьм чу да эвин. ХьажжІаш «Іена» чуьнца хьаьстта терхьаьн тІаьбойийт механизаторашн.

ХІара гектара тІара 25—26 центнер фуьалаьчул хьажжІаш чухьь. Белгаьлаьккъа доагІа, хьаьл йийна хинна еррига хьажжІаш планийгІа кий ю лелхьаьчу кхаьнкх хьаьв чуьчу. Хьаьта уьх тІера лиьчаьнна Іаьлина хьаьлаьнца хьажжІаш из во хьувкьаьм бац.

Шерра дьаьжжаьл балхьаьн хьаьтта а. Уьхьаьн кхий тІара хьаьнкх хьажжІаш тІаьнна дордаьл цІеарнаьн, хоржаьн, боагьаьен, ІаІаьта уьх яьлет дІаьнна паччаьхьаьлхьен пункте дІаьйоллача машиннаш тІа тІаьнйтташ кхаььегаьн дуьхь наьх бе. Уьх ба керттера даьхье Грозненча «КОВНИИ геофизика» институтера «Автурийн» совхоза хьажжІаш чуьнца новкъостаьр де бахьаьн, болхьоьл. Шоай техника а йоаьлаьн баьхьий уьх, берригаьн а — 60 кг. Цар йоаьлаьн ше автомобиьлаьн цІье юха ца совхоз хьаьдаьнна болх бен а хьатта.

Институтера бахьхьачарна юкъе кхаьстта хьаьй, дика хьоьхьаьнна ца гойтаьн бІаьн бу Умаров Вахьйда, Инкин Виктор, Циркун Зинас, Иванов Евгене, иштта кхочар.

Хьатта бе болх ца хилла, кхий а комбайнерца йитта хьажжІаш лехььеьн хуьл уьх. Хьаьта шоай зІаьхьаьнна моллаГІча мбтте хьинарг болх а бу.

Дика «Іаьштіехьаьхьаьн Грознера бахьхьачарна хьаьший вахара, балха хьаьлаьн а. «Лесная» яьхьа турбазерча лагерашка бах ун. Совхоза чотах кхаьч кхаьн. ТІерийн машиннаьн балха хьа а боаьлабу, дика новкъостаьр ІІІаьнна юха турбазе дІа а йуг ун.

— Грознера, хІаьта «Селхозтехника» объединене Шаьлински отделенера бахьхьачарна хьувкьаьм чуьнца, шеко а йоаьлаьн, дика новкъостаьр ду тоьна, — ботт совхоза директора Р. Ахмаева. — Уьх бенаьр хьуьна балхьаьн кхаьнаьр! Лесарган тІа. Боахьмо иштта совхоз кхаьнаьр ду — совхозан коллективе цІеарІаьа ма-нанаьл.

М. ХАМАТХАНОВ.

ПРОПАГАНДИСТИЙ КУРСАШ

Кердача дегнаьра шера кийчоьен КПСС обкома политическийн школе. Цешо сентябре дІайийьлар коммунистически къаьхьегамен «Экономически знаний лаьрдаш» яьхьа курсаГІа йолор экономически школийн кхаьь дайийьлар курсаш. Цо тІа деший 600 гаргта сар хилар.

Пропагандистаьнца ладийІаьр питилетера тІехьаьрча шера республика къаьстгамоьша лиьнаьн социалистически декхарашн хьоачашдаьра цхьаьйна итогех, четка экономика дегІаьхьара «Іаьнарча этапе белгаьлоьхьеьн, Европе кхерамлен машарн хилийтара совещане итогех дуьйна хьаьлаьнца хьеьгаьн хьоачашдаьра. Цешо сентябре дІайийьлар коммунистически къаьхьегамен «Экономически знаний лаьрдаш» яьхьа курсаГІа йолор экономически школийн кхаьь дайийьлар курсаш. Цо тІа деший 600 гаргта сар хилар.

Пропагандистаьнца ладийІаьр питилетера тІехьаьрча шера республика къаьстгамоьша лиьнаьн социалистически декхарашн хьоачашдаьра цхьаьйна итогех, четка экономика дегІаьхьара «Іаьнарча этапе белгаьлоьхьеьн, Европе кхерамлен машарн хилийтара совещане итогех дуьйна хьаьлаьнца хьеьгаьн хьоачашдаьра.

Р. АХМАТУКАЕВА,
КПСС обкома политически просвещене Цен консультант.

КЕРДА ПЯТИЛЕТКА ДІАЙОЛАЯЬЙ

Йийсаьа ешаьрнаьн толамашн кхаьн тІа а тоьдеш бурув тохара укх бетта плане 11 сентябре хьоачашдаьра ешаьрнаьн бурув даттаьрца. Хьаьта 14 сентябре хьоачашйийр шер бурув тохара йийсаьа бетта плане. Ер бутт бонделе паччаьхьаьнен планийн лаьрХіаьчул совгІа тохарийн иттаьн метрашн бурув. Ер ну шу доаькъаьа деанга бурув даттаьрца техьа (2500 метр бурув, из хуо планийн лаьрХіаьчул дуьхьа дуьхьаГІа.

А. БАКАЛЮК.

ІЙИС БЕТТА ПЛАН КХОАЧАШЪЪЯЬЙ

«КПСС XXV сьезда сийлена нахьаьдаьнца шерра социалистически яьх боаржаьнгІ Н. Анисимова цІеарІаьа Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоьхьа завода цехий, чотах технологийн. Ялье кердача кхаьсаг кхаьнаьха толамашка кхуьл завода коллективе. Валовий продукции вахарехьа ешаьрнаьн реализации ешаьрнаьн йийсаьа планн 22 сентябре кхоачашьйийр завода коллективе. Уьх юхеьлесача деношка планийн лаьрХіаьчул совгІа ара а лийца маьхьаьл йоаьхьаьрГІн цо иттаьн эзарашн сомий маьха мехдаьттаьра продукци.

Кхаьстта дика къа а хьеьгаш завода установкийн юкъе аьржача социалистически яьхь хьаьлда даттаьн лиьарца белгаьлаьнна а Гасанова Заид Юсупович а Гасанова Заид Юсупович а Гасанова Шамсудаьдиев, Тасуханов Висас, Абубакаров Бийруде. ХьажжІаш чуьнца йолайийна лена цхьа ди дІаьлаьйийтаьр пирех хІаьрнаьн бала ешаьрнаьн 3 гектар а болаш 4—4,5 гектара тІара хьувкьаьм чу да эвин. ХьажжІаш «Іена» чуьнца хьаьстта терхьаьн тІаьбойийт механизаторашн.

Хьаьта гектара тІара 25—26 центнер фуьалаьчул хьажжІаш чухьь. Белгаьлаьккъа доагІа, хьаьл йийна хинна еррига хьажжІаш планийгІа кий ю лелхьаьчу кхаьнкх хьаьв чуьчу. Хьаьта уьх тІера лиьчаьнна Іаьлина хьаьлаьнца хьажжІаш из во хьувкьаьм бац.

Шерра дьаьжжаьл балхьаьн хьаьтта а. Уьхьаьн кхий тІара хьаьнкх хьажжІаш тІаьнна дордаьл цІеарнаьн, хоржаьн, боагьаьен, ІаІаьта уьх яьлет дІаьнна паччаьхьаьлхьен пункте дІаьйоллача машиннаш тІа тІаьнйтташ кхаььегаьн дуьхь наьх бе. Уьх ба керттера даьхье Грозненча «КОВНИИ геофизика» институтера «Автурийн» совхоза хьажжІаш чуьнца новкъостаьр де бахьаьн, болхьоьл. Шоай техника а йоаьлаьн баьхьий уьх, берригаьн а — 60 кг. Цар йоаьлаьн ше автомобиьлаьн цІье юха ца совхоз хьаьдаьнна болх бен а хьатта.

Институтера бахьхьачарна юкъе кхаьстта хьаьй, дика хьоьхьаьнна ца гойтаьн бІаьн бу Умаров Вахьйда, Инкин Виктор, Циркун Зинас, Иванов Евгене, иштта кхочар.

Хьаьта бе болх ца хилла, кхий а комбайнерца йитта хьажжІаш лехььеьн хуьл уьх. Хьаьта шоай зІаьхьаьнна моллаГІча мбтте хьинарг болх а бу.

Дика «Іаьштіехьаьхьаьн Грознера бахьхьачарна хьаьший вахара, балха хьаьлаьн а. «Лесная» яьхьа турбазерча лагерашка бах ун. Совхоза чотах кхаьч кхаьн. ТІерийн машиннаьн балха хьа а боаьлабу, дика новкъостаьр ду тоьна, — ботт совхоза директора Р. Ахмаева. — Уьх бенаьр хьуьна балхьаьн кхаьнаьр! Лесарган тІа. Боахьмо иштта совхоз кхаьнаьр ду — совхозан коллективе цІеарІаьа ма-нанаьл.

М. ХАМАТХАНОВ.

Мишталел хьажжІаш дІалуьла

«КПСС XXV сьезда баьа маьогІаьра нахьаьбахар дуьхь делаьеча социалистически яьхь хьаьгьеьн» болча КПСС ЦК соцана ГІулаьккъаьн жоп лаьа дерхІаьн чуйийна къаьгьеьн ба хьажжІаш кхееча хьеношцара механизаторашн шерна гІе-ноьхьстала бьаьхьа гІоралаьккерн ворташкерн наьх. Хьувкьаьм сиХаГІа а да бойтаьн а чуйийна бьаьхьара аьлнаьча оарно шийлаьн хьаьлаьнца лаьтта декхарашн даьа кхоачашдаьра тІа-тІа дуьхьаГІа хуо Даьхьен амбаранца чутосса хьажжІаш.

ИШТТА, 26 СЕНТЯБРЬ ТІАЬКХОАЧАШ РЕСПУБЛИКА БОАХАМАША ПАЧЧАЬХЬАЬКЕНА ДІАЕННАЬ 14995 ТОННН ХЬАЖЖІАШ.

Хьуьхьам чуьнца болабаьлна денз хьаьлле делаьеш ьаьбоаГІа Шалинсин районе боахьамашкара хьаьелаьгьеьн. 26 сентябре тІаькхоачаш пар Даьхьен амбаранца чутоссий 3477 тонн, хьажжІаш, Урус - Мартановскин районе — 2870 тонн, Грозненски — 2781 тонн, Сунженски — 1665 тонн, Ачхой-Мартановскин — 1500 тонн, Надтеречни — 1039 тонн, Назрановски — 884 тонн.

Хьаьхьа а сиина чІоагІа делаьра лел паччаьхьаьлхьена хьажжІаш ГІулаьккъаьн. Малгобекски, Грозненски, Наурски, Советски районашка.

Масела, Гудермесин районо хІинз а 186 тонн мара хьажжІаш яьхьенаьнц, Малгобекски районо — 159 тонн, Советски районо — 79 тонн, Наурски районо боахьамашка — 79 тонн.

ХьажжІаш ІаьчулаьІа тІеьаьнеечи районашкарна боахьамашкара хьаьлаьнца, специалисташа тоаьбе бела хьувкьаьм чуьнца ях паччаьхьаьлхьена дІаьйоларен бах. ХІанз хоза лаьтта денеех кхеташца пайда ойнар тІеьаьлаГІа воахий персна.

Предприяте кердаьа балха бьаьхьара хьонача нахь хьеьаьн лур, царна балха говзаьл йоьмер, производствийнарг а коллективашкара а бесам кагирхой дегеех лотабер балха тІа ше а лаьхьаьнна хилла веза. Цу тайпарна нахах я В. И. Ленина цІеарІаьа Грозненски мехкдаьтта чакхдоьхьа завода № 1 болча пехе йоккъаьйІола машиннех, коммунистически къаьгьегама ухарник, 1974 шерарча социалистически яьхь цьаьхье яьхьа. Парфенова Тамара Тимофеевна. Лукка ба заьнсте цо Іомабаь хатирхой. Цунах ЗІаьа а доагІаьн оаІ хьоначарна дьехан дур.

СУРТА ТІА (аьрдаьеьра Іаьнаьа): Т. Т. Парфенова ше Іаьнаьа: комсомолаьца, цеха машиннаьца Суптуганеа Людмила.

А. КЫЧНКОВА сурт.

25 ЭЗАР ТОННН ДУГА ГУЛДЕРГДА ВАЙ!

Совхоза б-ела отдельнаьн. Біарг ма-хьовча шера да дуга кхо. Цьаьн мугІаьрІа хьаьйоаГІа массеьн комбайн. Дуга чуьнца бе управляющий Идерваев Батрудин, боахьмо директора заместитель Гехлев Хамар, хьалха ІІІаьхьожжийл, кьаьборн.

— ХІанз хьалха воагІар тха совхозера комбайнер, цо орден лелаьо коммунист Чулигов Вара ва, — йоаьх сона хьаьгІаьчо отделенен управляющие ма зиа, — Идерзаева, — Хьмарах вилза ва из. Гон тІа хьаьлаьча комбайн соцнайтарна вай цунна. Хьаьна ваьІаьча мара хоарГІан хьоа Вара ду саг ва.

— ХІанз хьалха воагІар тха совхозера комбайнер, цо орден лелаьо коммунист Чулигов Вара ва, — йоаьх сона хьаьгІаьчо отделенен управляющие ма зиа, — Хьмарах вилза ва из. Гон тІа хьаьлаьча комбайн соцнайтарна вай цунна. Хьаьна ваьІаьча мара хоарГІан хьоа Вара ду саг ва.

— ДуьхьаьІа тоьлаьча а — ваьІаьккх тхоьа беьк ІІ буллаьн хуьрга хьо. Дуьхьа хьеьнгІаьн оаХа хьо — цьаьн-цьаьн аьнгуьта мара.

— ДуьхьаьІа тоьлаьча а — ваьІаьккх управляющий. — ХІанз-м дехььІ ца а хьаьлаьн

ТОАБЕ ЛЕКЦИОННИ БОЛХ

«ЗНАНИЕ» ОБЩЕСТВА ОРГАНИЗАЦЕ РЕСПУБЛИКАНСКИ II-ГА ПЛЕНУМЕРА

Укх деношка КПСС обкома политическеи деларе ШаґІа «Знание» общества республикански организацие II-ГІа пленум хилар. «Каґиноҳшка коммунистическеи кхетам баларе «Знание» общества лоархІам ІаккІабра ІаькъкъаІ» докладе бер «Знание» общества республикански организацие председателе Р. П. Дуҳерафка.

— Коммунистическеи партс я советске правительства я, — аьлар докладчика, — хадДаьна ЧІоаґІа терчам ТІаькъ ІІ кагирхошка коммунистическеи кхетам баларе. ХІаьна аьлча вай перриге таькнарг аьхаьо хьаькхалучу хьинарг дакъа ловищеи ба кагирхой, хІаьта хоаьо ма-лий уж ваьа кхоаре болга я. Цудухьа кхаьстте лоархІам болаш да царна КІоарІга коммунистическе кхетам баларг.

Нтт шу гаргга хьалха «Знание» общества РСФСР организацие правлене пленумо «Ленинградскеи Ноҳх-ГІаьлІайн организацей баьлаьо» доло ІІ-ГІаьа ІІ аьлаьа ІІ аьлаьо ІІ хоаьаьо ловадаьн боллаьо соцам ТІаьнІаьр. Ц1у дакъе хІаьо кхаьстте лоархІам болаш да «Белорусски партийен организацие идеологическеи балда кагирхой хьаькрджарахи царна кхетам баларгга» бола КПСС ЦК сонна. Ин кІоарІга мІаьн доло партийен документ ларде я лучшаьн МашІтІеьлІаьккха беза «Знание» общества республикански организацие шиЙ болх.

ТІехьаьрна даьнеех вай республике вахаш 1.137 ваьр саг за. Царна юкъе 632 ваьр саг 30 шу даьнга е чух хІеттІгІа ха болаш ва. Иэнад я Ноҳх-ГІаьлІайнен кагирхой лекционен аудиторн. Укх тІехьаьрна хьаь цера республикански организацие правлене я цхьа районе организацеиа я кагирхойте коммунистическеи кхетам баларг бьаьна балха хьаьна про боьхьо ду ю баьхьа цар хьинарг-ІІ, тайп-тайнарча лостамех, бе-беьа формаьхьа торонеи пайда маш бьоьдуьна хьаьр.

ДІадаьхьа цера республикански организацена юкъеболатІаьрашо 68139 лекци йийнай, пуд хьалхарчу цера ВайнарчуЙ тоьхьа лучкъаІга. ХІаьта укх кагирчу цера хьалхаьаьр барХІ бетта цар йийнай лекциен 44344-неиг дІаьхьаьчий. ХІаьта хІаьо зийнаьхьа вай кагирхойлиннех, советски наьха ветахех, Іилмин тайп-тайнарга деьаьхьа лекцеш, беседаш чакхьаьаьчу пропагандисташца ньаьна республика аудиторешка нахи дуьхьаьа воагІа «Знание» общества 223 лекций я. Республике болх беш я 36 хьаьна университет, цигА е 36 хьаьна ІІ-ІІ, шоьшта-юкъе 30 шу даьлаьна 6629 саг я воьлаьн.

Иштта укх тІехьаьрче хьаьн цера обществе организацеиа КПСС историен, маркистско-ленинскеи теоре дешаьхьа 40 зазр соьгІа лекци йийнай. Лекциоьнан пропагандаьа яра Дуьхьаьгіа хьаьзаьаьг лаьхьера лешар вайнаьнах, школаьн, институтийн хьинарг, дуьхьн Іилмаьхой.

Обществе республикански организацие тІехьаьрна отчетно-ковраьна конференцие белдаьлаьккхьар марксистско-ленинскеи теоре дешаьхьа хетаьв ІІ-ІІ-ІІ ІІ-ІІ-ІІ ІІ-ІІ-ІІ

МАССАВА А ЦІЕНЧА ДАГАРА ХИЛЧА

Сигала морх йоаьаш хоза лог тІоздолаьчаш сеан іуйре. Къаьго хьеж маьх. Цуьн аІаьнрга сийдалоьх цеший а кхьоьгна производственни корпусий а кхиаш. Цхьаьна-шиннна кхеташ вІаьнаІга а кхеташ хьаулу пах. Гудермесеан локомотивний депо кха. Цхьаьна хьаьдолаьш уж берриган а тоьшаш болха меттигаш йолча Іаьдоьл. Цхьаьбаргаш цецкина, вожаш конторагаьнга.

Уж Іа-ноха хьаьста дукха ха ялалехь еттача пневматически жІовний, болх беча моторийн тІехьа доллену. Хьаьта болхха меттиг чулаьца йолча депо коарга машиннаьхьаьш тІа гІоьаьла Іаьдоллу ший беча локомотивашца. Из дерриг х аа къаьнстаьмца. Іа дІаьоьдаьрга хьаьдоьг суйг, парте оргІанизаьрга XXV сьезда сийна хетаьвь йолча хьаьстаьма вахта Іаьхо хьолга .

Пятилетка тІехьаьрга шерга суйлийна хьаьхьетаьн а локомотивини депо коллективца. Парте оргІанизаьрга сьезда сийна депо хьаьхьетаьмкана тІаьмІаьрашш доккхий социалистически-ледкарашш да. Цар даьхьІаьа КПСС XXV сьезда болх дІаьоьлле кхеІонсоча хана локомотивашш тоьхьра паччахьлаьхьеьн ялаш цьа кІир хьолха кхоьчашйе, беза муьлх хьаьхьа пнсьаьцца ший-ер миллион тоннн хьаьхьа болхаьш муьх дІа-ноха бахьна, 235 рационализаторски предложени производствина кисте а хьоьц. 62 эзар сом пайда бе. 1100 тонн дІаьелин доьзор кхоьдо. Оьсаре хьаьжета.

Шоаш тІаьнйца доккхий ледкарашш толаьца хьоьчаьнцеш а цехий, бригаьлий коллективашш. Дерриг дукхо бе тоьхьа, хьинар долаьц, ньха дика тетим тІехьа болча сийдоьла хьаьлыьмкой.

Депо партийна секретара Иванчукин Григорий Автономович дуьш:

— Дикача толамашца чехьбаьжиг1ойаьл Іаьбаьн бархІ бутт. Еррикача техникоьнсоьмучески хьоьхьаьлий паччахьлаьхьеьн план тІехьоьчаьчІаьнг депо хьаьхьетаьмтоьхьа.

Предприяте коллективца производственни гІулакхаш нуттІа дика деллин хилар суд дІаьта, ша да уьк цехий, участкий, бригаьлий коллективашца хоьхьа шерга социалистически ахь а йоьжжаьнь пхо хехтамца пайда эцаш хилар. ТІаьнйца декларации дилла хьоачаьн а деш шоьаь деллин дика болх коллективеьн хьоьгна. Царех я мастера Холов Сергей кулгаьлдаьна ремонтни цеха, мастер Пышногреев Николай кеч даттаьчи КИП-а, № 3 йолча колонна машиннстий, цхьаьлагІа комсомольско-кагирхой колонна коллективашш. КПСС XXV сьезда сийна тІаьнйца дІаьоьлаш хьоачаьнца, вожаш конторагаьнга.

Уж Іа-ноха хьаьста дукха ха ялалехь еттача пневматически жІовний, болх беча моторийн тІехьа доллену. Хьаьта болхха меттиг чулаьца йолча депо коарга машиннаьхьаьш тІа гІоьаьла Іаьдоллу ший беча локомотивашца. Из дерриг х аа къаьнстаьмца. Іа дІаьоьдаьрга хьаьдоьг суйг, парте оргІанизаьрга XXV сьезда сийна хетаьвь йолча хьаьстаьма вахта Іаьхо хьолга .

Пятилетка тІехьаьрга шерга суйлийна хьаьхьетаьн а локомотивини депо коллективца. Парте оргІанизаьрга сьезда сийна депо хьаьхьетаьмкана тІаьмІаьрашш доккхий социалистически-ледкарашш да. Цар даьхьІаьа КПСС XXV сьезда болх дІаьоьлле кхеІонсоча хана локомотивашш тоьхьра паччахьлаьхьеьн план цІа кІир хьолха кхоьчашйе, беза муьлх хьаьхьа пнсьаьцца ший-ер миллион тоннн хьаьхьа болхаьш муьх дІа-ноха бахьна, 235 рационализаторски предложени производствина кисте а хьоьц. 62 эзар сом пайда бе. 1100 тонн дІаьелин доьзор кхоьдо. Оьсаре хьаьжета.

Шоаш тІаьнйца доккхий ледкарашш толаьца хьоьчаьнцеш а цехий, бригаьлий коллективашш.

Гудермесеан локомотивний депо коллективца дика традиции ледаьеш хьийоаІга дукха ха я. Шоьаьтіка шу хьаьлха шерга Дзаболоьв хиннаб, уьхьаьрга болхоьшца техникоьсан болан. Иттеш, бІаьш хиннаб ну хана коллективе ГІорбашин сталановцеш. Тахан депо хьаьхьетаьрга жиІ, царех сег висаьсте а, бакъаьл, цар традициеш шерташ, ансамблоьхаьш дІахьо кьоьнца тІехьено. Цу тайтарна нахьа массеан сагІа кІи болхьхьа партийна секретара. Депо а, Къилбаьседа Кавказа дерригача машиннаьхьашка а кІи деш сар хиннан сталановец. Социалистическа Къаьлегема Турпал Радчек Михаил Иванович. Дерриг ца ма къаьстаьн ешна дукха ха але а, цун іІи бІаьстенаьн коллективе. Ший дах кІи нахьа лагаьйоьхьаьш доккхаьча хьинарца болх беш ва Радченко Юрий Михайлович. Лоьрхьа-ваьнна тоьхьа цеха слесарь из.

Массеан шу хьалха нешс заьлив локомотива машинист Керниченко Зазир Сергеевич. Хьаьта цун ю! Юрий Захарович къаьстаьн воза цех аьхьа хьалаьн даттаьвьрга я.

Аьлаьнна, коммунистическа къаьстаьма ударник яьа сийлеен кІи ледкаш 633 производственник из депо. Царех па машинист-инструктор Иванов Юрий Александрович, нормировщица Соловьева Любовь Антоновна, химнески лабораторе кулгаьлдо Сопина Вера Пилмовна, слесарь Малинин Владимир Иванович, машинист-инструктор Штох Владимир Матвеевич, кІмбараш. Уж бевнта-дика къаьстаьма толамаш доккхаьн тІаьрадаьлий совга общественни болх бара а тІера ба, берриган а пропагандисташ, политикоьрганоторашш, агитаторашш ба. Царна тера хилла, царгара хьоьхьаьн ший гІеррг цар гІоьнчІ а. Коммунистическа къаьстаьма ударник ший сийлеен кІи ледкаш 235 рационализаторски предложени производствина кисте а хьоьц. 62 эзар сом пайда бе. 1100 тонн дІаьелин доьзор кхоьдо. Оьсаре хьаьжета.

Шоаш тІаьнйца доккхий ледкарашш толаьца хьоьчаьнцеш а цехий, бригаьлий коллективашш. Дерриг дукхо бе тоьхьа, хьинар долаьц, ньха дика тетим тІехьа болча сийдоьла хьаьлыьмкой.

Депо партийна секретара Иванчукин Григорий Автономович дуьш:

— Дикача толамашца чехьбаьжиг1ойаьл Іаьбаьн бархІ бутт. Еррикача техникоьнсоьмучески хьоьхьаьлий паччахьлаьхьеьн план тІехьоьчаьчІаьнг депо хьаьхьетаьмтоьхьа.

Предприяте коллективца производственни гІулакхаш нуттІа дика деллин хилар суд дІаьта, ша да уьк цехий, участкий, бригаьлий коллективашца хоьхьа шерга социалистически ахь а йоьжжаьнь пхо хехтамца пайда эцаш хилар. ТІаьнйца декларации дилла хьоачаьн а деш шоьаь деллин дика болх коллективеьн хьоьгна. Царех я мастера Холов Сергей кулгаьлдаьна ремонтни цеха, мастер Пышногреев Николай кеч даттаьчи КИП-а, № 3 йолча колонна машиннстий, цхьаьлагІа комсомольско-кагирхой колонна коллективашш. КПСС XXV сьезда сийна тІаьнйца дІаьоьлаш хьоачаьнца, вожаш конторагаьнга.

Уж Іа-ноха хьаьста дукха ха ялалехь еттача пневматически жІовний, болх беча моторийн тІехьа доллену. Хьаьта болхха меттиг чулаьца йолча депо коарга машиннаьхьаьш тІа гІоьаьла Іаьдоллу ший беча локомотивашца. Из дерриг х аа къаьнстаьмца. Іа дІаьоьдаьрга хьаьдоьг суйг, парте оргІанизаьрга XXV сьезда сийна хетаьвь йолча хьаьстаьма вахта Іаьхо хьолга .

Пятилетка тІехьаьрга шерга суйлийна хьаьхьетаьн а локомотивини депо коллективца. Парте оргІанизаьрга сьезда сийна депо хьаьхьетаьмкана тІаьмІаьрашш доккхий социалистически-ледкарашш да. Цар даьхьІаьа КПСС XXV сьезда болх дІаьоьлле кхеІонсоча хана локомотивашш тоьхьра паччахьлаьхьеьн план цІа кІир хьолха кхоьчашйе, беза муьлх хьаьхьа пнсьаьцца ший-ер миллион тоннн хьаьхьа болхаьш муьх дІа-ноха бахьна, 235 рационализаторски предложени производствина кисте а хьоьц. 62 эзар сом пайда бе. 1100 тонн дІаьелин доьзор кхоьдо. Оьсаре хьаьжета.

Шоаш тІаьнйца доккхий ледкарашш толаьца хьоьчаьнцеш а цехий, бригаьлий коллективашш.

Гудермесеан локомотивний депо коллективца дика традиции ледаьеш хьийоаІга дукха ха я. Шоьаьтіка шу хьаьлха шерга Дзаболоьв хиннаб, уьхьаьрга болхоьшца техникоьсан болан. Иттеш, бІаьш хиннаб ну хана коллективе ГІорбашин сталановцеш. Тахан депо хьаьхьетаьрга жиІ, царех сег висаьсте а, бакъаьл, цар традициеш шерташ, ансамблоьхаьш дІахьо кьоьнца тІехьено. Цу тайтарна нахьа массеан сагІа кІи болхьхьа партийна секретара. Депо а, Къилбаьседа Кавказа дерригача машиннаьхьашка а кІи деш сар хиннан сталановец. Социалистическа Къаьлегема Турпал Радчек Михаил Иванович. Дерриг ца ма къаьстаьн ешна дукха ха але а, цун іІи бІаьстенаьн коллективе. Ший дах кІи нахьа лагаьйоьхьаьш доккхаьча хьинарца болх беш ва Радченко Юрий Михайлович. Лоьрхьа-ваьнна тоьхьа цеха слесарь из.

Массеан шу хьалха нешс заьлив локомотива машинист Керниченко Зазир Сергеевич. Хьаьта цун ю! Юрий Захарович къаьстаьн воза цех аьхьа хьалаьн даттаьвьрга я.

Аьлаьнна, коммунистическа къаьстаьма ударник яьа сийлеен кІи ледкаш 633 производственник из депо. Царех па машинист-инструктор Иванов Юрий Александрович, нормировщица Соловьева Любовь Антоновна, химнески лабораторе кулгаьлдо Сопина Вера Пилмовна, слесарь Малинин Владимир Иванович, машинист-инструктор Штох Владимир Матвеевич, кІмбараш. Уж бевнта-дика къаьстаьма толамаш доккхаьн тІаьрадаьлий совга общественни болх бара а тІера ба, берриган а пропагандисташ, политикоьрганоторашш, агитаторашш ба. Царна тера хилла, царгара хьоьхьаьн ший гІеррг цар гІоьнчІ а. Коммунистическа къаьстаьма ударник ший сийлеен кІи ледкаш 235 рационализаторски предложени производствина кисте а хьоьц. 62 эзар сом пайда бе. 1100 тонн дІаьелин доьзор кхоьдо. Оьсаре хьаьжета.

«Молнее» бІа хоам мисте лечкаьнна, участкашца, бригаьлий, локомотивний звеньаьлаьнца дІахьоьгр. Массеан а шерга хьалхара деаьнна хІама да комуниста Сало бригаьлина кагрІаьнарга, ихьна дуьнцер болхлоьш.

— Дикача гІулакхаш шерга тхьаьмаш дІаьа деш, — ну оачаьнна йоьжжаьнна хьаьхьоьчча парте я, — ший ешстхьаьр ІІаьнигр ремонт еча цеха кулгаьлло, коммунист Витаев Шайха.

— Бакъаьр Витаев, дикача гІулакхаьнца тІехьа хьаьа деш вай. — кулгаьлдо ихьар тоаьдь тІаьйнар болхлоьш. — Вед а хьаьа деш цатаьстеле хьаьхьалаттаьрашта ньхьа.

Цаьа коллективе чІоагІо йор хІара сахьат, ХІара минут производственна пайда хургІоьнаьн, оьсаре хургІоьнаьн мара дІа ца яьнйта. Цеха хІара болхлоьш шийна тІехьаьр доккхий социалистически декларации. ТІаьчІІа болх бе болаьбелар, ахь шерагІа ньрхар. ХІарадар тІаьнйца декларации а тІех толаьбаьла пІергар. Беьлха тІа тІехьаьнца йиш ялар, эхь хулор, хІама аьлча бокхха чулаьцца боьмІгулаьт дар болаьнгІоьнаьн дар — КПСС XXV сьезда кІиндаьш дар уж хьаьхьетаьта толамаш.

Цеха коллективе ший дош хьоачаьнцеш хьаьбоагІа ну хана деш. Август бетта ялан хана ши ди хьаьхьа кІоачаьнйр ца. Баьхьда деш массейна цехийна кинтта кІиа лелиган гІулакхаш. Аьхьар доьаьлоьй — профкомитетна хьаьжара цеха коллективе болх аьдаьр бар, ну тІехьаьнсйр. Из дерриг ньрхаьнгар воаьаьхьна. Цунна гІо, новкъостаьл де аьнрхІар Витаев кулгаьлдеа цеха коллективе. Біарчаьна цин дайнаьла тІехьаьнсйна деаьр болх бен хилар из. Цох пайда баьхьа ньр воаьаьхьна, ун тІехьаьйра толамагІаьрашта.

Хьаьлаьн лелеган, хьаьлгІоьла гІулакх тІаьгІоьна из хьаьхьаьрнарга дІаьдоьлаьрш коммунисташ да предприяте. Цох даьлла дуьш гІоьнчІ Григорий Автономович.

— ХьаьнчІаьдар тхо цкъа. План хьоачаьнца ца могаш ВІсиар электромашиний цеха коллективе. Из ерригача деаьр коллективна ве хулаьн гІулакх дар, — массайочча цеха технологически цикла чІоагІо Іиглар, тепловозаш ший хьаьпхьа тоьдолга тІехьаьттеьр.

Фу дина бакъаьста хургІаьр ешна чІоа йиІ деаьр кулгаьлдо хоша. Соцдаг бер цесерна комсомолгаьнна дагалоьна, верриган а бархІ саг ва уж дина. Цеха керла доьзоьлаьнн оттаьйеІ, дар тІа болх бе хоьш дуьхьа пхе йиІ коллективе. Уж Іонабе беза, жоп делар коммунистаьнна. Кулгаьлдоьна а парткомо а хьаьгІоьнаьн ший тІаьнйца цор яьар. Боккха пІа бе болаьн. ХІама пехо болх лерттІа дел, коллективе ший планаш тІехьоачаьчІаьнг.

М. ЖАБРАИЛОВ.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

ДРВ. Вьетнамний кольмарш тІаьра белаьбаьлар дІаьдаьлий тІаьнйца, дзаьй-мехка машар эттача шера. Къаьстта сахьрлаьме ер дуьхьа ца йоаьщаш августовски революци хиннен ДРВ хьаьхьаьнен 30 шу дизарна хендаь цІей долча хана.

СУРТА ТІА: вьетнамеран механий Ханое цІей долча.

А. МИНЕЕВА сурт.

ТАСС фотохроника.

ЦХЬАНА ГІУЛАКХАШ ЛЕЛАДЕРГДОЛА ДОАКЪОШ ДЕГІАКХУВЛАР

Москве хургІоьлча ООН-а новкъостаьл деча ассоциацей Деррингуьнен федераце ХХУ пленарни ассамблеехьа дуьзаьнна Нью-Йоркерга АПН корреспондента Г. Герасимова, ООН-а новкъостаьл деча ассоциацей Деррингуьнен федераце новкъосхо председатель, ассамблее йоагІаьчча американски делегаце кулгаьлло Сиаьй Вилмер волча а ваха, цу событена ше дуьхьІаьккхийчаьнга дийзар цунгара.

— ООН-е дакъа лоьйарна правительстваьн яле а, — аьлар С. Вилмера, — цу оргІанизацие гІулакхий аьттув бара лоарІаьнг да общественности, талхьаьна оагІув хьаьлаьнгр. ООН-а новкъостаьл деча ассоциацей Деррингуьнен федераце къаьсбоагІа проьнгетственни бовца дуьнен калький виклаьш, цо новкъостаьл ду ООН-а гІулакхаш дуьнен талхьаьта юьхьера общественноста оагІонгахьаьрга хьаьлаьнгр.

Хьаьта ООН-а новкъостаьл деча американски ассоциацей дахьа аьлча, из 1945 шерна вІаьнаІгІьеьлаьнгр. Цухьа хана тхаьнйта ООН-а Ди дехьелга вІаьнгІьеьлаьккхара нитта вІаьнаІгІьеьлаьнгр ООН-а новкъостаьл ду мокхаьсса а. Массеан шу хьаьлаьгІа уж шакхье а оргаьнзация вІаьнаІгІьеьлаьнгр. ТІа. ТІа ассоциацие чІаьнан моттигера оьделениеьн кьььстаьна нахьа хиннна ва Іешнитта, масала, ассоциацие хьаьнаре дакъа лоьйцаьн миллионаьш болча американски представителаьш хьаьнаре ешн йоьла хьаьлаьнга оргаьнизацийн ешн йоьла хьаьлаьнга оргаьнизацийн профессионалхьа тайп-тайпана оргаьнизацийн хьаьйоагІаьнга біаьстенаьн ешн йоьла хьаьлаьнга біаьстенаьн ешн йоьла хьаьлаьнга оргаьнизацийн ешн йоьла хьаьлаьнга оргаьнизацийн ешн йоьла хьаьлаьнга оргаьнизаций

ІИЛМАХО, ХЬЕХАРХО

Оздоев Ілаздаевсийн ИбрахIама цIи вай республике «Ваа на Іши Нохч-ГIалгIайчен филологи дегIаьвоаларе доккхи лакъа хьедийича Іилмаличуьнг сийна дина цIи вайна ерригачна Кхиабаеелла Кавказе а.

Вайнера юкъе ваалар аз: шигахь сийна сага сий цIий цIегIа деаре, из ларIа боллуьйлаелахой, юрт, тIаккха из вахаш вона ерригачна оагIо а. Хьаьвалар доаьлар, бакъ деаш да уж!

Наха лархIарга а цар сий дарга а ишта кхьмар И. Оздоев а. Цун вахара, тIема, творческийн цIаьхьа кхаьгIа кхаьжкъ чIел доккхий халонаш пуьнг дуьхьала юьнарах, мел чоьлаяе Іилмах тема хажжарах юо дуьна ца луш, шийх доккхаш да деш де лаьрхIар кхоачашдаш хиннилла.

И. Оздоева берригга кхаьхьгам вай республика халкъ просвещенийна бурзаьбийна ба. 30-гIа шерашн доллуьш ГIалгIай нехчийнгахь Автономийчуьнг тIехьаьгIа цIага ГIалгIай мотт хьеха аут на. 1932-га шера дена 1936-га шерага кхаьчалца из Москва дешаш хуьл, хьалхаьгIа — аспирантуре деша отта кийчеса курсашца хуьл тIехьаьгIа — кхаьмий Іилма-толкама Центральн института аспирант полаш.

Нохч-ГIалгIайчене «Известийчуьнг тIехьаьгIа И. Оздоев из Москве мел Іоьлх эзанеш ГIалгIа нохчийн ГIалгIайн литературийн мотташ дIаьне дегIаьнхуьлар гIулакъа. Оздоев методист полаш, педагогическ лабораторе заведующелла болх бен из дуьхьа термаш тIаьчIийг республика школаш хьехархой квалификаци лекъхьаре. Церна лоьрхIа из хIаьн методическийн пособиш, дешархошта отташ гIалгIай мотта грамматика». Хьехархой говзаьл аьхьхьара института институтан из волча шерашкн И. А. Оздоев нохчийн гIалгIайн литературийн лархIарен графика лаьрда тIа дакъар ГIалгIайн литературийн графика лаьрда тIа дакъар ДIаьхьалаьрдеш цаг хьаьрг. Нохч-ГIалгIай советийн кулгIийн ченга лаьрхIан болаш доза из ГIулакъ С. Оливейн, Х. Ахьчуложна, Х. Магомаевна цIьаьна чакхдаьккхарех за из.

Сийдаьл-бокхачча Дай-мехка тIема хьехархийн ленешка деиз Цечоа Эскара мугIарашка мостсетIаьчу леташ хилар Іаьдаровийн Ибрахьлам. Сталинградскийн фронтехь пиномотна батарея комиссар волаш, кIаьчалца-тIом бен чоьнаш, контузия цIи ваьнна.

ХIаьта хотало а ыьккха, мацаш эттачуьг тIехьаьгIа юьхь а тIемо юьхьаГIаьнгIийчеча дукха тезиш тIулакъа тIаьвер хь. ВорхI цу гаргга ца ыьккхар цо Кустанайскийн области цхьа гIоьнгарчу школе берашта хьехаеш.

Кхаьхьта берашт кхаьхьийтар И. А. Оздоева 60-гIа шерашн доллуьш. Массехк шера ло прахеш ше кIаьчо Іаьмахошна цIьаьна «ийнадь «Общественно-политическийн терминийн нохч-ГIалгIай словарь-справочник», «Орфографическийн словарь» (ГIалгIай мотталца), «Нохчийн-ГIалгIай-ирсий словарь», «ГIалгIай-нохчийн-ирсий словарь». Уж словарашн чIоагIа эзанийн царна хьехаеш дар Таштий, радио, телевиде кхиийн издательство болахой, хIаьта иштта дукха хьехархой, студенташ, дешархой.

Аьхха словарашн пайдаьрх лаьтта Іаьнар ну хана И. Оздоева баьв Іилмин болл. 1964-га шера цо ян а баьв доахийдар кандидатийн мотташ доачча Іилмоне юкъе дуьхьаьнна болх ГIалгIай литературийн мотта снтаксис хьа болх. Из книжка Іаьдалаьлучча автоно «ГIалгIай синтаксис Іомаьлера хьаьхьулла сайна» болаш чIаьнна бIаьккхийн а дIаьхьаьхийн гIа баьккха ма-ра дейхар оттаьнн за сайна хьаьхьулла», ыьаьна белгIалдаьккхийн 1965-га шера. Из ГIалгIай Н. Оздоева филологически Іилмай кандидата цIи елар.

Цуо тIеьаьгIа кхы а массехк лоьрхIаме Іилмаш болх арахIийнг бо. Царна юкъе да Озиев Саламанна цIьаьна цо оттадь гIалгIай грамматика цIи лаьхь, дукха методический пособием, Іилмин журналеш тIа арайийнна статьаш. Цу ваьхьа ГIалгIай болх моттийг ЛаьмахIарчийн Кавказ кхаьчий мотт тоьхкача Іилмаиа юкъе.

Тха института историна юкъе я, оаьх кхонача Іаьмахошна, масех шо метарийолаш ишъ Башкирийна оагIув. Аз дуьн Н. Оздоевийн хIаьн вайна юкъе волаш волча А. Г. Мациевийн юкъе кхиийна доттаГIаьхьа пер цIьаьна болаш Іилмин бахьаьнгаш. Цу ишъ Іилмахоно дукхаьчча шерашка цIьаьна кхаьхьийташ словарашн уьттаьлаьш, мотчийн ГIалгIайн мотта ахтуьрлаш дечаьн хьестадеш. Цар тIехьаьрга балхех цаг да хIаьна аьхьа а корагIаьн ГIалгIайн ирсийн мотт Іомаьбера. А. Г. Мациев Москве проходь кийчаьнн дер кердаьнна словарь. ХIаьн ва Москве да, словарийн подготовкийн кастта кепа тезиш аредарг-долеш а до (нохчийн дакъа чаьхдеккхар А. Карасаев за).

Цу берригга доккхача Іилмаш хьехархочуьнг балхо вайга оаьлйг вайнаьхьа ишта кийнача Іилмахий З. К. Мальсагоевен Д. Д. Мальсагоевен гIулаьх дIаьхьо дийьлар И. А. Оздоев волча.

Лаьхе вай белгIа ма-дакъхьа, И. А. Оздоев нтташ шерашка хьаьоаГIа ГIалгIай мотта учебникаш кадеш. Аьхха уьхьтIаьнгача шерашка Озиев Саламанна цIьаьна во аьрахIийнг ла учебник. Цар тIара цоаьл кепал мотт Іомаьлбе ГIалгIай берий массехк поьхалло.

Іилмахоцун болх белгIалдаьккхийг 1970-га шера Ленинский юбилейна мелла аьрарца.

Уьхх деношка И. А. Оздоева 70 ту дIаьнд. Іилмахочуна ца ше Іоьнгь эзанеш ишта юкъе болрлло ха ж. Цунна тешаш ду дукха ха йоаьшан аьрахьийнача цуо статьашца. Царех в «Нохчийн ГIалгIайн литературийн юкъара цIьаьдоча бахьаьнгаш», профессореца Н. Ю. Алпрозина ялъеь «Вайнаьхьа меттах доаьла Іилма Нохч-ГIалгIайн автономе 50 шерга ялъеь» а ишта ахьаьрашн а. И. Оздоева кепа теха аьрадийна Іилмин йоаьшан берригга з хьаьшаГIаьгIтеаьчо 120 поьхалгIа листага Іаьнхоо.

Нохч-ГIалгIай литературе, мотта, литература Іилма-толкама института мотта сектора заведующийн ше волаш И. А. Оздоева шерга буьзамаш доаттаьлу республика Іилмаьхошца, вай мотта Іилмин центрашца. Цо уж шерга юкъеьхьул пахкин мотташ чоаьлаьне дешаш кьастадеча.

Таьдарасийн Ибрахьлама мессаш а хьоаьре доьхьа доаьл общественийн балта юкъе, массехк шера из хIийраьн института партийн организацийн секретарлла болх бетар, дукха ма-кадер хьаьнна хIун ваьхьо а творческийн а кIаьнцаьнца. Іохан шуо 70 ту дIаьнд из доьхьа доаьлу ворхI доккхийг творческийн толамаш дехар я из могашдеш хилар а лов тхона.

Хь. ТУРКАЕВ,
Нохч-ГIалгIай литература, мотта, литература Іилма-толкама института сектора заведующийн, филологическийн Іилмий кандидат.

ЗАВОДА АСУП

Ярославский Ленина орденан моторий заводе болх бе боаьлгIийн производственийн автоматизированийн управлени ярх система (АСУП) шоллаеГа эрГа. Цо дIаькх тоаьлаьр дикаГа я сиьлгIа а управлени аьтта.

СУРТА ТIА: инжинерийн йоаьла инженер М. Мартынова (ваьрдехьарчер) оператор Н. Ерошкин цехерча АСУП пунктера ваьхьаьчча информацийна ЭВМ-ийн обработка еш боаьлк.

Б. САРАНЦЕВА сурт.
ТАСС фотохроника.

Редактора зам.
М. М. ХАМХОЕВ.

ГРОЗНЕНСКИ КЪАХЬЕГАМА ЦIЕЧА БАЙРАХХА ОРДЕНА АКАДЕМИКА М. Д. МИЛЛИОНЩИКОВА ЦIЕРАГIЧА МЕХХДАЛЬТТА ИНСТИТУТО

ДIАКХАЙКАДУ 1975—1976 ДЕШАРА ШЕРА ДИЙНАХЬАРЧА ПОДГОТОВИТЕЛЬНИ ОТДЕЛЕНЕ ЛАДУВГIА НАХ ДIАЭАЦШ ХИЛАР

Подготовительн отделене дIаэц промышлени предприяттий боаллой, совхозийн боаллой, колхозхой, I шерал кIезнигIа йоанача хана цIьан предприяте хаддаьнна практически болх беш а хинна, заявленн дIачуьнуьг дийнаьхьа дIаэо цIа болх беш а боаьла кагирхой, СССР герзашцарча Нийсйн ВМФ-н мугIарашка гIулаьх деш а хинна 1974 шера ноябре деиз 1975 шера декабре кхаччалца йолча хана цигара цIабаьхкараш.

Подготовительна отделене деша оттаьна наха институте дIачуьнла еза:

1. Заявленн.

2. Предприяте кулгалхочо, тIема даьхьа командоване енна направленн.

3. Юкъера образованийн йолаш хилара документ (подлинник).

4. Предприяте кулгалхочо, профсоюза завкома председателла, комсомольсийн организацийн секретара кIаа кулгаш яздаь производственийн характеристика.

5. Могаш хиларах йола медицинсийн справка (форма № 286).

6. Кхаьхьегама книжка копи.

7. 3 сиьлI сн размер йола (керта тIа хIама а йоаьцаш даьккха) 6 фотокарточка.

Заявленеш дIачуьнйо 1 октябре денз 10 ноябре кхаччалца. Деша дIачуьнарашца еш йола собеседованеш елгеи дIачуьнзалгеи хуьл 11 ноябре денз 30 ноябре кхаччалца. Заявлеш йоаьлу I декабре. Подготовительн отделене дешаш барашта бетта 40 сом стипендии тел, эшаш барашта общежитийн ду.

Подготовительн отделени чаьх а ыьккха переводной экзаменаш толамца дIаеннараш института I курсе конкурс а йоаьцаш, ше хержача специальносташ деша дIачуьнзу.

Подготовительн отделене дIаэцара хьаьхьа кхы дукхагIа хIама ха безам баьле хатта йиш я шун уьх адресагIа:

Гор. Грозный, Ордженикидзе проспект, 100 приемин комисси, № 108 йола цIа,

Телефонаш 2-90-38; 2-21-83.

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоьлен Грозиен хуьвалуш морхаш а йоаьлаш, йоачан а йоаьцаш, малкоаьлсьйра секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьехкаш ха хилен фегара температура республике гIоьлча 21—29 градус йоаьхьа йолаш хилен тарлу.

Метеостанци.

ТЕЛЕВИДЕНИ

27 сентябрь шоатIа.

9.00 — Керлаьрдаш. 9.10 — Боьбоьла телевиде Іуйранна гIиллакхевашца. 9.40 — Боьбоьла телевиде. Берашца йола фильт. 10.30 — «Дай я новый цветок». 10.30 — «Іуйранна почтан ахь» музыкальн программа. 11.00 — «Ваьй ужаш». «Герцена улицаг». 12.00 — «Ваьлаг йола дошо яьхь телевиде». 12.30 — Музыкальн ваьхара керлаьрдаш. 13.15 — Боьбоьла телевиде. «ЛадагIенан ахьна почтан почта». 13.45 — Боьбоьла телевиде. «Метрополитен» жаьла мужаьрг бIаь сурт. Выставкерех репортаж. ХьаьвалгIа передача. 14.15 — Боьбоьла телевиде. «Саг Іьаьтта. Телевиде». 14.45 — Боьбоьла телевиде. ХьаьвалгIа йола СССР чемпионат. Ленина цIеранна йолчу центральн стадиона спорта Дворца трансляци. Перешкийн кинонегрн. 16.20 — Боьбоьла телевиде. «Дагатайлан ца телевиденин журнал. Передача дIаьлу политическийн обозреватель Кавказнийн Академе. Граф Нуриев яьх фильм-балет. 17.30 — Боьбоьла телевиде. «Росси кертера хьаьнна хьаьга телевиденин документальн фильм премьера. «Хьо тIа ма оазаьн яьх ойла» серн. 18.00 — Телевизиорга зкьаьрашца хаттаьрашн ду, критика кьасаьмаш ду. «Ночем 29-гIа йола выпуск. 18.30 — «ВIаргаэуьнан — тема хьаьлаьр». 19.30 — Боьбоьла телевиде. «Телевизионин театра театр. 21.00 — «Хьо Информацийн программа. 21.30 — Боьбоьла телевиде. «Ваьлаг ворхIаьнна. Боьшкий Іьаьнгта йола музыкальн программа. 22.00 — Советийн-чехийн кIаьйн хьаьвалгIийн Александрова цIеранна йолчу Кьеьнеьнийн ансамбла концерт. Ыьстельчьа — керлаьрдаш.

II программа

14.00 — Хуьрдаьлла йолча «Іаьмо йоаьлг». «Хуьрдаьрга баьлгIа дийкалла «Іаьчашкан доаттаьлг». 14.30 — «Юрта боьлаьн» яьх кинокурсаш.

РАДИО

27 сентябрь, шоатIа

6.30 — Сесельан чуьхьан лаьтт (йоахий мотталца). 6.45 — Хоьмаьн, йоаьй ваьлаг. 7.25 — Хоьмаьн. 7.35 — Аьшарш. 8.25 — «Республикийн гастрий обзор. 8.25 — «Кунчаьл» яьх ранлаьнчуьн (ирсий мотталца). 14.45 — «Іуйранаьн» яьх сатирийн радиожурнал (ирсий мотталца). 15.10 — Пятилетка ыьккхалаьтарашца доаьл концерт (ирсий мотталца). 15.00 — «Хьаьга юкъе Іаьмаьрг» яьх Аьшурнаьн Хьмаьла дуьнаьн (ГIалгIай мотталца). 16.00 — «Кьаьхьа Іуйран яьх радиожурнал. 15.30 — Машинаьн хьаьрдийна доаьл концерт (йоахий мотталца).

28 сентябрь, шоаьнна

7.10 — Республикийн гаьнтий обзор. 7.25 — Хоьмаьн. 7.35 — Аьшарш. 8.25 — Шоаьнна дуьнаьн яьх йоаьнаьн. 12.10 — «Керлаьрдаш ваьлаг» яьх йоаьнаьн сюрш (йоахий мотталца). 12.30 — «Машинаьн хьаьрг» яьх записеннех (ГIалгIай мотталца). 13.15 — «Іа, сийдаьл» яьх ворхIаьнна ерзашцарчуьн йола передача (ГIалгIай мотталца). 13.45 — Таьхьа машинаьн хьаьрдийна доаьл (ирсий мотталца). 16.00 — Машинаьн хьаьрдийна доаьл концерт (ирсий мотталца). 16.30 — «Школьнийн глобус» яьх радиожурнал (ирсий мотталца). 16.30 — Іуйранна доттаьлаьн даранна доаьл концерт (йоахий мотталца).

ДЕЗА НОВКЪОСТИЙ!
ДIАДОЛАДЕННАД 1976-ча ШЕРА

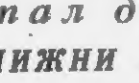

СЕРДАЛО

ГАЗЕТА ЯЗЛУГА

Газета яллу бувзана ерригача отделенийн а промышленности, транспорта, гIиллакхийча предприятийнарех, колхозийн заведенийнарех, совхозийнарех, учреждениийнарех, общественийн организацийнарех кепийзаьгIув доаьлжаьча общественийн управленийнарехьа в Іоьнна.

ГАЗЕТ ЯЗЛАРА МАХ шера—3 сом 12 пенгга.

ДИЦ МА ЛЕЛАШ «СЕРДАЛО» ГАЗЕТА ХАННАХЬА ЯЗЛЕ!

КХАЛСАГА ШЕРА ХЕТАЯЬ

Керара шу вай халкъа кхьаьгIана толамашца беллалхинна Іаш. Из да калмака кIордаь шу а. Цудухьа из ларIхIан бола гIулакх юкъеннийтийера далийтадаш Чехова цIеранна республикийн болх боллиеннера дешийра болх боллиеннеш. Уьхха чаккхаьн коммунистийнера общество хьалвечи кхаьнаьн моаьнна ларIаьнна йола беседаш. Берашца кхаьхьеьнаьн болна вай коьмоьта, йийкарашта хотийаьнна литературца кердаьдийккхор картотека.

Библиотека болхошца дикка сIа ду радио, телевидеца журналисташтта дуьнен хьаьнна юкъера кхаьнаьнна шера хетаьн тематикийн перийн кийчеча. Дукха ха йоаьцаш «Журналистан тIем тIа» яьхьа чаккхаьннача саьрене кхаьнаьнах «Журналистех а ладар ешаьнна», хIаьта белгIалдаьккхийг А. А. Катаровийн. «Хьалаг, дегIа, общество», «Кхаьсаьн кхаььсаьнна», «Цар Даьхьа хорошо» яьх разделийн ду а йоаьлаьн библиотека дешара ворхIаьнна «Советий мехка кхаьнаьнах яьх выставкаш. Уьхха ерзийнна Н. К. Крупскийн произведенеш, тIем тIа турголлаьн ойтаьнна кхаьнаьнах йола книжкаш, ешийн а даар мишта кийчеде дезо а кийтта кхьаьдоле а пайдаьне кхаьнаьна лаьрхIа хьаьнна.

Цу тайпара болх шоаьш болна чаккхийьнна Іаш Чехова цIеранна библиотека болхой. Кастаьнна хуьлу уж республикийн районашка, цига библиотека болхошта эшаш доаьл новкъостал ду, хьехоаьнна Пушкин ду йоаьцаьн Шолохов ду йоаьцаьн. Пушкин ду йоаьцаьн ворхIаьнна йола книжкаш, ешийн а даар мишта кийчеде дезо а кийтта кхьаьдоле а пайдаьне кхаьнаьна лаьрхIа хьаьнна.

Т. ГАНТИМУРОВА.

ТАХАНИ КХОАНЕИ ХУРГДА

27 СЕНТЯБРЬ

С. М. Кирова цIеранна культурийн салойн парк. Кагирхой. йолле цIей. 10.00. Спортийн майдаш. Велепболе даьхьенна ваьлаг. 14.00. Массовийн, доаьвараш, викторинаш. 17.00. Зелени театр. Грозненийн Шоаьнна-йоаьнна районийн художественийн самодеятельностийн коллективийн концерт. 17.30. Кинолекторийн «Пачахьалкхе, право. Іемпрен ца ян» яьхьа техах даьнна лекци. 19.00. «Керла цIеьнгах, оарадаьнна яьх» яьхьа кинофестиваль. 19.00. Хьалхарийн майдан Хьалхарийн сайре.

Вл. И. Ленина цIеранна культурийн цIа. 19.00. Сахьат даьхьа болх бе боаьлу «Бутт—парк» яьх дIа-яьхьа ухьа чехословакийн аттракцион. 18.30. «Европеран хьаьрамаьнна проблемашца яьхьа лекци. 19.00. Кинотеатрийн салойн-сайре. «Интертеймент» ансамбла концерт. 19.30. «Глобус» яьхьа кинолекторий. Іилмаьн - популярийн фильмаш гойт.

«Красный молот» заводе культурийн цIа. 14.00. Болх бе боаьлу «Къонаьна техникийн» клуб. 17.30. «Малаьрах доаьлчаьн зуьлмаьн дуьнаьн мелламашца» яьхьа темех даьнна беседа. Тематийн кинойогтаьр.

Химийн цIеранна культурийн цIа. 10.00. Утренник. «Кхаьхьенан дукха безаьрг» яьхьа ваьлаг октябрийнаьн. 17.00. Советийн композиторийн академийн даьхьа хуьлаьнна оркестр. 18.00. И. А. Островскийн ваьлаьрг творчестийн яьхьа беседа.

КИМ-а клуб. 20.00. «Массийнна, гонашца» доаьлаьнна советийн паспорта яьхьа тIемех даьнна сайре.

28 СЕНТЯБРЬ

С. М. Кирова цIеранна культурийн салойн парк. Нохч-ГIалгIай АССР МЗ-ийн тоьмаьнна ца сарамаш ВДПО-н боаьлгIийн гор. Грозе балаьна ведана ваьшаьгIахьеча ер. 10.00. Спортийн майдаш. Волейбола даьхьенна ваьлаг. 14.00. Массовийн, доаьвараш, викторинаш. 15.00. Діаьхьайла театр. Торжественийн часть. 16.00. Парка майдан. Поммрин техникийн гойтар, викторинаш. Советийн Гулемеесийн районийн художественийн самодеятельностийн коллективашца цIе ваьрна дуьнаьнна темах даьнна ду доаьлаьнна. 19.00. Кинолекторийн. Тематийн кинойогтаьр. 19.00. Хьалхарийн майдан. Хьалхарийн сайре.

В. И. Ленина цIеранна культурийн цIа. 10.00. Болх бе боаьлу «Бутт-парк» яьхьа дIа-яьхьа ухьа чехословакийн аттракцион. 18.30. «Европеран хьаьрамаьнна проблемашца яьхьа лекци. 19.00. Кинотеатрийн салойн-сайре. «Интертеймент» ансамбла концерт. 19.00. «Цыганийн» бесем яьхьа Орджоникидзийн ансамблийн театрийн коллективе. 19.00. Кагирхойн салойн сайре. «Интертеймент» яьхьа вокально-инструментальн ансамбла концерт.

Новкъостийн книжкаш дезараш!

Шун библиотекаш хьалйизара шоана новкъостал дергда Ерригроссийски книжни лотереяс

Кхаж бенача билетах моллагIча а книжкаш дохкача тика чура эца йиш я книжкаш, сурташ, альбомаш, открыткаш, кхыдола товараш.

Книжни лотерея кхаж тассац, хьадаьстача хIара билета тIа белгалдаь хул бенача кхажах—50 кепигагара денз 5 сомага кхаччалца—доаГIа ахча.

Из тайпа кхаж боаГIа хIара кхоалагIча билета!

Ерригроссийски книжни лотерея билеташ дохк книжкаш дохкача ерригача тикашкеи киоскашкеи. Билета мах 25 кепиг ба.

Ийделаш Ерригроссийски книжни лотерейш!

Шун аьттув балар лов тхона.

Ерригроссийски книжни лотерея дирекци.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехьтоьхьана секретара — 3-34-39; партийн аьхьаьнен культурийн отделе — 2-81-46; промышленностийн отделе — 3-42-30; юрий бюьхьана отделе — 3-42-28; ишъийн отделе — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30. корректорсе—2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам. редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-39; отделов партийной жизни и культуры — 3-81-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30. корректорской—2-89-88.

Газет арадаьхьа шинаьрен, берен, шоаттен денойка.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Революцие проспект, 7/84. Типографий ахь-на «Грозненский рабочий», Маяковского, 92.

Заказ № 6302.